

ILARIA DEMONTI

CAMILLA PINTONATO

A LA MEVA MARE, SONIA BOTTEGA.
C. P.

CONILLARI

L'ENCICLOPÈDIA DEFINITIVA

TRADUCCIÓ DE DAVID GUINART PALOMARES

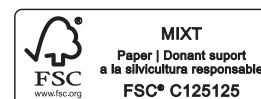
Títol original: *Il conigliario*. Publicat per acord amb Debbie Bibo Agency

© del text: Ilaria Demonti, 2024
© de les il·lustracions: Camilla Pintonato, 2024
© d'aquesta edició: Andana Editorial
1a edició: octubre, 2025
Av. Aureli Guaita Martorell, 18
46220 Picassent (València)
www.andana.net / andana@andana.net

Traducció: David Guinart Palomares
Revisió: Maria Carbó

Queda prohibida la reproducció i transmissió total i parcial d'aquest llibre sota cap forma ni per cap mitjà electrònic o mecànic sense el permís dels titulars del *copyright* i de l'empresa editora. Tots els drets reservats.

ISBN: 978-84-19913-76-0
Dipòsit legal: V-2216-2025
Imprès a Imprenta Mundo

Andana
editorial

EL MÓN DELS CONILLS

Això era una vegada un conill	8
La documentació, per favor!	10
Parents propers: els lagomorfs	12
A qui li dius rosegador?	14
Conills silvestres al seu hàbitat	16
Estar si cau no cau	18
Al capvespre	20
M'estima, no m'estima	22
Amor i matemàtiques	24
Un paper clau en la cadena alimentària	26
Campions de salt	28
Hop, hop!	30

COM ESTÀ FET UN CONILL

El conill per dins	32
El conill per fora	34
Quines orelles tan grosses que tens!	36
Dels conills nans als conills XXL	38

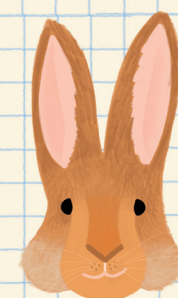
COM TENIR CURA D'UN CONILL

Criar un conill a casa	40
Una casa a prova de conills	42
Conills de camp	44
Una dieta (vegetariana) fèrria	46
La importància de la caca	48
Diccionari de conillès: com comprendre els conills	50
Agenda del propietari ideal	52

UNA AMISTAT ESPECIAL

Un animal que cura	54
La terra dels conills	56
Els conills a través dels segles	58
Conills a la Lluna i altres històries	60
Conills al museu	62
Als prestatges d'una biblioteca	64
I a la gran pantalla	65

DIGUES QUIN CONILL VOLS I ET DIRÉ QUI ETS

Quin conill triar?	66
Angora - Bèlier	68-69
Polonès - Cap de lleó	70-71
Conill d'Enderby - Conill llebre	72-73
Gegant blanc-i-negre - Conill rus	74-75

Agraïments	76
------------	----

AIXÒ ERA UNA VEGADA UN CONILL

I després n'eren dos, quatre, vuit... fins a arribar a ser-ne prop de mil milions en tot el món! Famosos per tenir una fertilitat proverbial, els conills s'han estès per tots els continents, tret de l'Antàrtida; però, tot i ser cada vegada més nombrosos, pertanyen tots a unes poques desenes d'espècies. Són vivaços i intel·ligents, potser una mica porucs, però afectuosos i amb molta personalitat. Per això el conill és l'animal de companyia ideal, fàcil de criar gràcies a la seva docilitat, però capaç de crear un lligam especial i profund amb el seu amic humà.

SILVESTRES

Durant una passejada pel camp pots trobar-te amb conills silvestres. És més fàcil veure'ls a l'alba o al capvespre, quan surten dels seus caus.

GEGANTS I MITJANS

Els conills domèstics poden viure en bonics jardins tancats: aquí els conills gegants i els de grandària mitjana es troben còmodes i a l'abric dels predadors.

NANS

Elts conillels domèstics més petits
s poden viure també a casa amb
nosaltres. Entre aquests, els de raça
nana són els més comuns com a
animal de companyia.

LA DOCUMENTACIÓ, PER FAVOR!

El conill domèstic descendeix del conill silvestre europeu, de qui ha heretat les llargues orelles, el pèl suau, les dents grans i esmolades i les potes posteriors, que li permeten botar i córrer a tota velocitat!

EL CONILL

DENTS

Mai no els deixen de créixer, com les ungles: els conills roseguen tant que les desgasten!

ORELLES

Molt grosses en relació amb el cos.

PELATGE

Variable en colors i longitud del pèl.

POTES POSTERIOR

Molt més desenvolupades que les anteriors.

PES

Pot pesar des de 500 grams fins a més de set quilos. Normalment la femella és més grossa que el mascle.

CARÀCTER

Poruc i sempre alerta: és un animal de presa i per això és més aviat desconfiat, però es torna molt afectuós amb qui conquereix la seva confiança.

HERBÍVOR

Com tots els animals herbívors, passa la major part del temps menjant vegetals.

LAGOMORF

Pertany a l'ordre dels lagomorfs, juntament amb les llebres i les piques, amb les quals comparteix l'estrany costum de menjar-se la caca pròpia: és a dir, per tal d'extreure el màxim d'una alimentació pobra en nutrients, s'empassa els excrements molls i els digereix una segona vegada.

MAMÍFER

Les mares alleten els seus menuts.

JOVES I VELL

Durant el primer any de vida els conills passen de la infància a l'adolescència i esdevenen adults quan fan un any, més o menys. Amb el pas del temps es fan cada vegada més mandrosos i tranquils, i a partir dels cinc anys se'ls considera vells.

MASCLE O FEMELLA?

No és fàcil distingir a primera vista un mascle d'una femella, sobretot quan els conillets tenen poques setmanes. Després dels quatre mesos d'edat es pot reconèixer els mascles pel desenvolupament dels testicles.

PARENTS PROPER: ELS LAGOMORFS

Llebres i conills tenen moltes coses en comú: llargues orelles, potes posteriors desenvolupades i una cua curta. Tots dos són lepòrids de l'ordre dels lagomorfs i són animals crepusculars, és a dir, més actius quan el sol comença a amagar-se, encara que tenen costums i estils de vida molt diferents.

EL CONILL

Són menys veloços i prefereixen refugiar-se entre arbres i arbustos a prop de la conillera en comptes d'escapar per espais oberts.

Són més cauts. El seu comportament, més mans en comparació amb el de la llebre, fa que siguin més fàcils de domesticar.

Els conills són més petits i tenen les orelles més curtes.

Les cries del conill són completament dependents de la mare durant la primera setmana de vida, perquè neixen glabres (és a dir, sense pèl), sordes i cegues.

LA CLASSIFICACIÓ CIENTÍFICA

S'anomenen conills tots els membres del gènere *Oryctolagus*, l'espècie més comuna del qual és la del conill europeu, anomenada *cuniculus*, a la qual pertanyen totes les races de conill domèstic. *Oryctolagus* deriva del grec *oryktos* ('excavador') i *lagos* ('llebre'), mentre que *cuniculus* en llatí significa 'galeria' i d'aquesta paraula deriven tant *conill* com *cunicultura* o *cunicultor* (l'activitat de criar conills i la persona que la practica, respectivament).

LA LLEBRE

Tot i formar part de la mateixa família dels lepòrids, la llebre pertany a les diverses espècies del gènere *Lepus*, més difícil de domesticar i de tarannà més silvestre en comparació amb el conill.

Les llebres no excaven un cau, sinó que viuen entre l'herbatge o els matolls. Per tal de mimetitzar-s'hi, algunes llebres canvien de color segons les estacions.

Les llebres són més grosses, poden arribar a fer fins a 70 centímetres!

Tenen les orelles més llargues i els ulls amb les pupil·les estretes.

Les cries neixen ja cobertes de pèl i amb els ulls oberts, i són capaces de córrer des de poc després del naixement.

La llebre, com que té les potes posteriors més llargues, és més ràpida que el conill.

IIIIIP!

LA COSINA PICA

Al mateix ordre, el dels lagomorfs, pertany una altra família, la dels ocotònids, que comprèn diverses espècies de pica, anomenada també llebre xiuladora, pel seu característic xiulet d'alarma. Són molt més petites i tenen les orelles curtes i arrodonides, no tenen cua i les potes estan menys desenvolupades. A diferència dels conills i de les llebres, les piques són animals diürns.